

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Cathrine Tvedt Lorentzen, 5557 2113

Vår dato
19.04.2016
Dykkar dato
27.01.2016

Vår referanse
2016/1384 008
Dykkar referanse
16/148

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Uttale - høyring - etablering av tvisteløysingsmekanisme for rettslege tvistar mellom stat og kommune mv

Vi viser til høyringsbrev frå departementet av 27.01.2016 med forslag til endringar i tvistelova, forvaltningslova og enkelte andre lover, med høyringsfrist 27.04.2016.

I uttalen vår har vi halde oss til den oppstillinga av høyringspunkta som departementet nyttar i høyringsnotatet med underpunkt for nokre av emna.

2. Avgrensing i statleg klageinstans sitt høve til å overprøve kommunen si utøving av det frie skjønnet

Det er i forslaget foreslått at statlege klageinstansar bør få plikt til å leggje «stor» vekt på det kommunale sjølvstyret ved prøving av det frie skjønnet ved klagehandsaminga når klageinstansen klagehandsamar kommunale vedtak. Departementet ønsker å redusere statlege klageinstansars høve til å prøve det kommunale skjønnet.

Fylkesmannen viser til at vi som klageinstans handsamar saker innanfor fleire rettsområde. Både i saker etter konsesjonslova og jordlova legg Fylkesmannen allereie i dag vekt på det kommunale sjølvstyret ved prøvinga av det frie skjønn.

I plan- og bygningslova har ein fleire føresegner kor det er lagt opp til eit fritt skjønn, til dømes plan- og bygningslova (pbl) § 19-2 som fastset vilkåra for dispensasjonar, pbl § 29-4 om byggverket si plassering og høgde, samt pbl § 29-2 om visuelle kvalitetar.

Det går fram av pbl § 19-2 første ledd at kommunen «kan» gi dispensasjon. Dei nærare vilkåra for å gi dispensasjon går fram av andre ledd. Det følger av Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 242:

«Skjønnsutøvelsen er underlagt omfattende begrensninger som følger av andre ledd. (.....) Vurderingen av om lovens vilkår for å kunne dispensere vil være et rettsanvendelsesskjønn som kan overprøves av domstolene. Forvaltningslovens regel om å vektlegge det kommunale selvstyret kommer således i betraktning kun ved interesseavveiningen om dispensasjon skal gis når lovens formelle vilkår for å gi dispensasjon er oppfylt.»

Ved klagehandsaminga av saker etter pbl § 19-2 må Fylkesmannen altså først gjere dei naudsynte rettslege vurderingane, før det blir aktuelt å overprøve kommunen sitt frie skjønn. Det er

altså først dersom vilkåra for å gi dispensasjon er oppfylte, det blir aktuelt for Fylkesmannen å prøve det frie skjønnet til kommunen etter denne føresegna.

Tilsvarande vil det først vere «*i tilfeller der det objektivt sett kan konstateres betydelig ulempe for naboeiendommer eller omkringliggende miljø at kommunen kan utøve «kan»-skjønnet etter plan- og bygningsloven § 29-4 (fritt skjønn).*»¹.

Fylkesmannen i Hordaland legg allereie i dag stor vekt på det kommunale sjølvstyret ved prøving av det frie skjønnet. Kommunane har i stor grad betre kjennskap til dei lokale tilhøva og byggeskikkar i kommunen. I enkelte tilfelle står likevel klare nasjonale interesser på spel. Fylkesmannen må difor nokre gonger setje skjønnet til kommunen til side. Erfaringa vår er likevel at det berre skjer i eit fåtal av sakene vi handsamar. Dei fleste kommunale vedtaka Fylkesmannen i Hordaland gjer om i klagehandsaminga, vert gjort om som følgje av at vi vurderer dei rettslege vilkåra annleis enn kommunen. Det er dermed kommunen sin rettsbruk vi i dei fleste tilfella set til sides.

Etter Fylkesmannen si vurdering vil forslaget ikkje setje ytterlegare avgrensingar for klagehandsaminga vår, og vil representere ei kodefisering av gjeldande praksis.

Fylkesmannen i Hordaland er positiv til forslaget om at statlege klageinstansar bør få plikt til å leggje «stor» vekt på det kommunale sjølvstyret ved prøving av det frie skjønn ved klagehandsaming når den klagehandsamar kommunale vedtak. Vi viser likevel til at vi har særskilte merknadar til unntaka etter velferdslovgivinga, sjå nedanfor.

2.5 Enkelte unntak etter velferdslovgivinga

I forslaget har departementet vist til at det er enkelte sakstypar som etter departementet si meining ikkje bør bli råka av forslaget om å redusere høvet for klageinstansen til å overprøve kommunen si skjønnsutøving. Departementet siktar her til grunnleggjande velferdstenester til private partar.

Fylkesmannen er samd i at omsynet til ei større vektlegging av det kommunale sjølvstyret i desse tilfella må stå tilbake for omsynet til interessa som den private parten har i at kommunen si skjønnsutøving kan prøvast av klageinstansen.

Vi viser til at departementet ikkje foreslår å endre lover som i dag har særskilt terskel for overprøving. Verken pasient- og brukarrettslova § 7-6 første ledd, sosialtenestelova § 48 første ledd eller alkohollova § 1-16 andre ledd vil bli påverka av forslaget. Av omsyn til rettstryggleiken til den private parten er Fylkesmannen av den oppfatning at det er svært viktig å bevare desse føresegnene som i dag.

I denne samanhengen vil Fylkesmannen kommentere rettstradisjonen med å skilje mellom helsetenester og andre velferdstenester. Borgarar som klagar på helsetenester får i større grad prøvd kommunen si skjønnsutøving enn til dømes dei som klagar på tenester om mellombels bustadtilbod etter sosialtenestelova eller på vedtak om omsorgsløn. Dette skillet er kritisert i juridisk teori². Det er grunn til å stille spørsmål ved om avgrensinga av prøving av det frie skjønnet når det gjeld omsorgs- og sosialtenester i realiteten er å skilje mellom verdige og

¹ Rundskriv frå kommunal- og moderniseringsdepartementet H-8/15 s. 8

² Sjå mellom anna Kjønstad og Syse, Velferdsrett 1, 2012, s. 467

mindre verdige tenestemottakarar. Fylkesmannen viser til at rettstryggleiken for borgarane tilseier at prøvingsretten her bør være den same som for helsetenestene.

2.5.1 Opplæringslova

Det er foreslått at forslaget om å leggje stor vekt på omsynet til det kommunale sjølvstyret ikkje skal gjelde i klagesaker etter opplæringslova (oppl) § 8–1 tredje ledd som gjeld søknad om at ein elev kan tas inn på ein annan skule enn den eleven soknar til.

Fylkesmannen viser til at i dag er fleire føresegner i opplæringslova formulerte som «kan»-reglar, og som dermed indikerer eit fritt skjønn. Det gjeld særleg oppl §§ 2–1 tredje og fjerde ledd (utsett eller framskunda skulestart), 2–11 (elevpermisjon), og 8–1 tredje og fjerde ledd (skulebytte og flytting av elev).

Departementet har ikkje sagt noko om kvifor det berre skal være unntak for oppl § 8–1 tredje ledd. Etter Fylkesmannens vurdering er det minst like gode grunnar for å gjera tilsvarande unntak for dei andre «kan»-føresegnene i opplæringslova.

Avgjerder om framskoten og utsett skulestart, permisjon og flytting av elev kan ha svært mykje å seie for den einskilde eleven. Frå praksisen vår finst døme der ein kommune ikkje ville flytte ein elev som hadde forgripe seg seksuelt mot ein yngre elev. I klagesaka gav Fylkesmannen medhald i at den eldre eleven måtte flyttast, av omsyn til eleven vedkomande hadde forgripe seg på. Dersom Fylkesmannen i denne saka skulle lagt større vekt på det kommunale sjølvstyret, er det mogleg at utfallet ville ha vore annleis. Fylkesmannen meiner på denne bakgrunn at ei større vektlegging av det kommunale sjølvstyret i slike saker enn det ein har i dag, vil svekke rettstryggleiken til barn og unge og hindre gode og fornuftige løysingar.

Det avgjerande for ei god handtering av saker om psykososialt miljø etter oppl § 9a-3, er at Fylkesmannen kan handtere alle sider ved ei mobbesak. Det talar for at klageinstansen må kunne prøve sakene fullt ut.

Dei sakstypene som er nemnde over kan heller ikkje seiast å vere i kjerneområdet for det kommunale sjølvstyret.

Vi viser til at opplæringslova tar sikte på å regulere barns plikt og rett til utdanning. Slike saker rettar seg i større grad mot enkelindivid. Barn og unge er ei svak gruppe som er avhengig av hjelp for å kunne få rettane sine ivaretekne. Vi vurderer det difor slik at barna sin rettstryggleik vil bli redusert dersom vi i klagehandsaminga vår ikkje skal ha like stor handlefridom til å overprøve alle sider i ei sak. Fylkesmannen meiner difor at departementet må gjere unntak frå heile opplæringslova for å sikre barnas rettar i skulesaker. Vi kan ikkje sjå at det ligg føre saklege grunnar for å gjere skilnad mellom desse sakene og sakene etter velferdslovgivinga som er nemnde under 2.5.

Dersom departementet likevel held fast ved at det berre er oppl § 8-1 tredje ledd som skal unntakas, bør departementet tydeleggjera at det er fordi dei andre «kan»-føresegnene ikkje opnar for eit heilt fritt skjønn. I så fall bør det seiast uttrykkeleg i førearbeida til lovendinga.

Vidare er det føresegner i barnehagelova som har ordlyden ”kan”. Det kan indikere fritt skjøn. Til dømes følgjer det av barnehagelova (bhl) § 14 andre ledd at kommunen kan yte tilskot til barne-hagar som søker om godkjenning etter at barnehagesektoren er rammefinansiert. Vi meiner at departementet bør seie noko om det skal gjerast unntak for bhl § 14 andre ledd, og andre føresegn i lova som inneheld ordlyden ”kan”.

2.5.2 Barnevernlova

Fylkesmannen er samd med departementet i at forslaget om å legge stor vekt på det kommunale sjølvstyret ikkje skal gjelde i klagesaker etter barnevernlova. Etter Fylkesmannen si vurdering er det eit slikt tilfelle kor omsynet til ei større vektlegging av det kommunale sjølvstyret må stå tilbake for omsynet til interessa som den private parten har i at kommunen si skjønnsutøving kan prøvast av klageinstansen.

2.6 Grunngevingsplikt

Forvaltningslova (fvl) § 25 stiller krav til innhaldet i grunngevinga for enkeltvedtak. Krava gjeld i følge fvl § 24 også for klageinstansen sine vedtak.

Fylkesmannen viser til at dei krava fvl § 25 inneheld, gjer at Fylkesmannen i Hordaland allereie i dag gjer greie for denne avveginga i saker kor vi overprøver det kommunale sjølvstyret. Vi kan difor ikkje sjå at ei slik endring vil påverke vedtaka våre.

3. Tvisteløysingsmekanisme for rettslege tvistar mellom stat og kommune

Departementet har foreslått at kommunane skal få heimel til å reise sak mot staten, også i saker der kommunane er påverka av den statlege avgjerda i eigenskap av å vere offentleg organ.

Vi viser til at verken forslaget om tvisteløysingsmekanisme for rettslege tvistar mellom stat og kommune eller NOU 2016:4 *Ny kommunelov* forankrar ovannemnde standpunkt i ei grundig analyse. I begge forslaga framkjem det eit ubegrunna postulat om at ei slik ordning er viktig ut frå omsynet til det kommunale sjølvstyret. Etter Fylkesmannen si vurdering er det prinsipielle skilnader på å innføre heimel til rettsleg prøving for eit forvaltningsorgan som utøver forvaltningsmynde og det å gi private høve, ut frå rettstryggleikssyn, til rettsleg å kunne overprøve eit forvaltningsvedtak hos domstolane, slik dei allereie har i dag. Her manglar vi ei nærmare analyse og drøfting av dei prinsipielle spørsmåla dette forslaget reiser..

Fylkesmannen ser likevel grunnar for å gi kommunane heimel til å reise sak mot staten og dermed få ei uavhengig rettsleg prøving av vedtaka våre. Hovudgrunnen for det er at ei slik overprøving vil bidra til å sikre mest mogleg rettslege korrekte avgjerder, som vil ha betydning for å få avklare borgarane sin rettstryggleikssituasjon i dei ulike tilfella. Vi ser ikkje omsynet til det lokal sjølvstyre i seg sjølv som ein særleg tungtvegande grunn til å innføre ei slik ordning. For kommunane sin del vil det vere eit kostnadsspørsmål når vedtak skal prøvast for domstolane. Vi legg difor til grunn at heimelen berre vil verte nytta i dei mest prinsipielle sakene.

Fristar for søksmål

Fylkesmannen viser til at det i dag ikkje er tidsfristar for å bringe vedtaka våre inn for domstolane. Vurderinga vår er at når ein opnar for at også eit forvaltningsorgan skal kunne bringe desse inn for domstolane, må det samstundes innførast fristar for dette av omsyn til private partar som blir påverka av vedtaket. Kommunane bør kunne vurdere spørsmålet om søksmål

raskt i slike saker. Dei bør difor få ein kort frist for å varsle private partar om at dei vurderer å bringe eit vedtak inn for domstolane. Til samanlikning har partane tre vekers frist for å klage på eit enkeltvedtak. For å skape balanse mellom kommunars og partars interesser i denne samanhengen foreslår vi at det vert innført ein frist for å varsle partane om at kommunen vurderer søksmål, og deretter ein noko lengre frist for faktisk å bringe saka inn for domstolane.

Sivilombodsmannen si rolle

Det går ikkje fram av forslaget kva rolle Sivilombudsmannen skal få dersom forslaget blir vedtatt. Private partar kan i dag bringe saker inn for Sivilombudsmannen for ein kontroll av forvaltninga. Sjølv om uttaler frå Sivilombudsmannen ikkje er rettsleg bindande, er det likevel slik at dei i all hovudsak vert følgt av forvaltninga.

Dersom kommunane skal få heimel til å fremme søksmål mot staten, kan ein sjå det som ein naturleg konsekvens at også kommunane bør få ein tilsvarande rett til å bringe saker inn for Sivilombodsmannen, ut frå omsynet å sikre mest mogelege korrekte avgjerder for borgarane. Sivilombodsmannen vil i slike saker kunne avgrense kontrollen til å gjelde klageinstansen si handsaming av saka. På dette viset får kommunane prøvd saka før dei eventuelt går til søksved domstolane, og det vil ha betydning for partane i ei sak. Det vil vere både tids- og kostnadssparande.

Fylkesmannen ser at det er skilnad på å gi ein slik heimel til eit offentleg organ og til private partar. Vi meiner difor at det må innførast korte fristar for kommunane til å bringe saker inn for Sivilombodsmannen. Ein eventuell frist for å ta saker inn for domstolane, bør også innehalde ein særskilt frist for saker som kommunen først tar inn for Sivilombodsmannen.

Det vil vidare vere viktig at partane blir varsla om at saka er sendt Sivilombodsmannen, slik at partane som blir påverka av vedtaket er klar over framdrifta i saka. Verken partane, kommunen eller klageinstansen blir varsla om dette i dag, før Sivilombodsmannen finn grunn til å stille forvaltningsorganet spørsmål i saka eller saka er avslutta.

3.5 Domstolane bør få rolla som tvisteløysingsmekanisme

Domstolane er uavhengig og handsamar allereie i dag forvaltningsavgjerder som private partar tar inn for domstolane. Fylkesmannen er difor samd med departementet i at domstolane må bli mekanisme for tvisteløysing også mellom staten og kommunane. På det viset sikrar ein at rettsleg prøving av forvaltningsvedtak blir lik, uavhengig av om tvisten står mellom to offentlege organ eller mellom det offentlege og ein privat part.

3.6 Kva sakstypar bør kunne prøvast rettsleg?

Fylkesmannen har ikkje merknadar til departementet si vurdering av kva sakstypar som bør kunne underleggast rettsleg prøving.

3.7 Kva sider av det statlege organet si avgjerd skal kunne prøvast ?

Etter gjeldande rett er den alminnelege regelen at domstolane, i ei sak om gyldigheita av eit vedtak, kan prøve alle dei grunnar for ugyldigheit som parten har gjort gjeldande. Det betyr at domstolane kan prøve både sakshandsaming, fakta og rettsbruk.

Fylkesmannen er samd i departementet sitt syn om at den same regelen bør gjelde når domstolane handsamar ei tvist mellom statsforvaltninga og kommunane.

3.9 Forholdet til den private part som vert påverka av tvisten mellom stat og kommune

Departementet har i forslaget vurdert kva omsyn som bør tas overfor den private parten som det omtvista vedtaket gjeld.

I dei fleste sakstypar meiner departementet at omsynet bør vere tilstrekkeleg tatt vare på gjennom høvet til å tre inn i saka som part eller partshjelpar. I enkelte andre saker etter velferdslovgivinga meiner likevel departementet at parten bør nyte eit sterkare vern.

Fylkesmannen er samd med dei vurderingane departementet har gjort i forslaget, og har ikkje merknadar til desse. Vi viser til at også naboar i dag kan reise sak for domstolane når det gjeld vedtaka våre. Den føreslåtte ordninga svarar til tiltakshavar sine rettar ved private søksmål.

4. Tvisteløysing i motsegnaker

Departementet foreslår å gi kommunane heimel til å få ei uavhengig prøving av motsegn i plansaker. Departementet meiner at kommunane har ei rettkomen interesse i å få prøvd motsegna rettsleg. Det viser til at det vil kunne avklare rettslege uvisse knytt til motsegna, og verke skjerpande for både stat og kommunar.

Fylkesmannen viser til at plan- og bygningslova skal *«fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner»*, samt at planlegginga *«skal bidra til å samle statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser»*, jfr. pbl § 1-1.

Det er overordna og grunnleggande for den kommunale arealplanlegginga at planlegginga skal fremme berekraftig utvikling basert på god og oppdatert kunnskap, og at kommunane ser til at det skjer med vid medverknad mellom anna frå statlege styresmakter for å sikre at nasjonale og regionale interesser blir tilstrekkeleg tatt omsyn til. For å fremme dette er det viktig å legge til rette for gode måtar og arenaer for samarbeid for å sikre dei overordna måla med planarbeidet.

Ein del av sakene Fylkesmannen i Hordaland arbeider med viser at kommunane manglar kunnskap om og forståing for innhaldet i nasjonale omsyn, eventuelt at kommunane er usamde i desse omsyna. Vi ser i samband med Fylkesmannen si handsaming av naboklagar at det er fleire dispensasjonssaker kommunen verken sender til uttale eller til klagevurdering. Vi ser mange eksemplar på at kommunane ikkje skiljer mellom små, enkle saker som ikkje har noko å sei for overordna omsyn, og sakene der det gjer seg gjeldande nasjonale og viktige regionale omsyn.

Fylkesmannen ser gjennom arbeidet sitt at det er skilnad på det planfaglege synet som kjem til uttrykk i dei ulike kommunane og den politiske viljen til å følgje det opp. Utbygginga i kommunane blir i stor grad styrt av private forslag til planar og av private utbyggingsinteresser. Det er difor ofte private utbyggingsinteresser som skal vegast mot nasjonale interesser som naturmangfald, vern om villrein, strandsona, omsyn til barn og unge m.m.

Fylkesmannen i Hordaland er eit av embeta som deltar i motsegnprosjektet. Prosjektet har til siktemål å forbetre planprosessen og for å redusere tal på motsegn.

Fylkesmannen har gode erfaringar med motsegnsprosjektet og samordninga av motsegner. Det har ført til god dialog med kommunane, enklare prosessar for å løyse motsetningar, færre motsegn og at få, og frå 1.september 2013 ingen) motsegner blir sende til departementet. I dialogen med kommunane får ein i større grad fram fokuset på dei gode planløyisingane, slik at overgangen mellom rettleiing og motsegn blir meir flytande.

Fylkesmannen fryktar at dei føreslåtte endringane i plan- og bygningslova vil endre fokuset frå samarbeid og forhandlingar, og i staden bli retta mot formalia i tilknytning til motsegna og det at kommunane kan reise sak for domstolane. Etter vurderinga vår er det grunn til å sjå det som ein motsetning til plansamarbeid og den meir omfattande rettleiinga ein del kommunar har behov for og sjølv ønskjer. Vi er kritiske til verknaden det kan ha for kontakten mellom kommunane og staten i plansamarbeidet. Partane vil ha for auge det formelle i planprosessen, og at konflikthar kan fremmast for domstolane.

På bakgrunn av dette er det, etter Fylkesmannen i Hordaland si vurdering, naudsynt å styrke verkemidla for dialog og kontakt mellom kommunane og regional stat framfor å ha fokus på rettslege prosessar og avgjerd. Vi har likevel merknadar til endringane slik dei er føreslåtte.

Departementet har bedd særskilt om synet til høyringsintansane på at også ein nabokommune som blir påverka av motsegna skal få heimel til å prøve motsegna rettsleg. Fylkesmannen er samd med departementet i at heimelen til å reise sak i utgangspunktet bør avgrensast til den kommunen som fremmer planen som det er reist motsegn mot.

Når kan ei motsegn takast til retten?

Det går fram av forslaget at departementet har vurdert om det bør regulerast når i motsegnprosessen ei motsegn skal kunne tas til retten, og meiner at ei slik regulering ikkje er tenleg. Departementet vil dermed la det vere opp til kommunane å vurdere om dei vil gjennomføre mekling før dei eventuelt reiser sak for domstolane.

Fylkesmannen viser til at dersom partane ikkje blir samde gjennom mekling, vil departementet måtte ta stilling til motsegna.

Slik forslaget er utforma vil kommunane kunne reise sak mot motsegna frå motsegna er fremma og gjennom heile prosessen. Kommunane vil og kunne fremme sak etter at departementet har avgjort motsegna. Etter Fylkesmannen si vurdering er det mest tenleg å få motsegna prøvd dersom departementet tar motsegna til følgje ved deira handsaming av planen. Det er etter vår vurdering unaturleg å skulle prøve motsegna i domstolane før eller samstundes med at departementet skal ta stilling til den same motsegna. Det verkar ikkje å vere ein tenleg ressursbruk og ei hensiktsmessig prosessordning. Før departementet tar stilling til motsegna er prosessen prega av dialog, gjerne i fleire møte og med synfaringar. Vi vil og minne om at ei motsegn frå Fylkesmannen heller ikkje avgjer ei sak, men er nærast ei prosessleiande avgjerd. Med ei motsegn blir avgjerdsmynde for å vedta planen flytta frå kommune-styret til departementet. Det vil, som nemnt, vere det mest naturlige at det er den endelege avgjerda, departementets vedtak, som bør gjerast til gjenstand for domstolsprøving.

4.4 Kva deler av ei motsegn skal kunne prøvast

Det er i forslaget lagt fram to alternative forslag til kva deler av ei motsegn som skal kunne prøvast. Dersom kommunane skal få heimel til å reise sak for domstolane for prøving av ei motsegn, tilrår Fylkesmannen i Hordaland at det er alternativ A med avgrensa prøving som

blir vedtatt. Vurderingane som ligg bak motsegna er av fagleg og politisk art. Dei kan vanskeleg overprøvast av ein domstol. Vi meiner difor at vurderinga av om motsegna er grunnlagt med «*nasjonal eller vesentleg regional betydning*», jfr. pbl § 5-4 første ledd, eller er grunnlagt i andre grunnar som er av vesentleg betydning for vedkomande organs saksområde, jfr. første ledd, er vurderingar som er ueigna for domstolsprøving.

4.5 Lovfesting av skjerpa grunngevingssplikt

Departementet har foreslått å endre pbl § 5-4 femte ledd for å stille krav til at motsegna er forankra i dokument med overordna føringar.

Etter Fylkesmannen si vurdering er endringa i ordlyden i pbl § 5-4 femte ledd ei kodifisering av gjeldande rett, slik det går fram av rundskriv H-2/14, punkt 2.3.2. Vi kan dermed ikkje sjå at endringa endrar realiteten i korleis ei motsegn skal forankrast for oss som statleg organ. Fylkesmannen i Hordaland er på bakgrunn av dette positiv til at grunngevingssplikten vert lovfesta.

Departementet ber særskilt om høyringsinstansen sitt syn på forankringsplikta for kommunane. Vi viser til at andre kommunar har heimel til å fremme motsegn til planer som er av vesentleg betydning for den aktuelle kommunen etter pbl § 5-4 andre ledd. Etter Fylkesmannen si vurdering bør det ikkje vere krav til at kommunen forankrar motsegna i tilsvarende dokument som er foreslått i ny pbl § 5-4 femte ledd. Kommunane kan bli påverka av planar på måtar som det ikkje er tatt høgde for i forslaget til grunngevingssplikt. Vi meiner difor at endringa i femte ledd ikkje bør gjelde for kommunane, men at pbl § 5-4 andre ledd er tilstrekkelig kva gjeld motsegn frå andre kommunar.

4.6 Domstolane som tvisteløysingsmekanisme

Fylkesmannen viser til merknadane våre i punkt 3.5, som også gjer seg gjeldande ved tvistar om motsegn. Vi er samde i at domstolane må få rolla som tvisteløysingsorgan framfor å opprette eit eige tvisteløysingsorgan.

Avslutning

Når det gjeld spørsmålet om avgrensing i statleg klageinstans sitt høve til å overprøve kommunen si utøving av det frie skjønnet, vil vi tilrå ein grundig gjennomgang av aktuelle lover med formålet å gjere ei bevisst avgrensing av når det skal vere tilfelle. Som eksempla under pkt. 2/2.5 viser er det ikkje ein logisk konsistens i den avgrensinga lovforslaget inneheld.

Vi vil dessutan peike på at ei innføring av domstolsprøving av motsegner vil kunne føre til at det vil ta fleire år ekstra å avklare ei plansak. Det talar etter vurderinga vår mot å innføre ei slik ordning.

Med helsing

Lars Sponheim
fylkesmann

Rune Fjeld
assisterande fylkesmann

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.